हिमा गाउँपालिका

एम्बुलेन्स सञ्चालन निर्देशिका, २०७७
(पहिलो संशोधन, २०८३)

मिति २०८३ जेठ ३ गतेका दिन गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत

प्रस्तावनाः हिमा गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालित एम्बुलेन्स सेवालाई आकस्मिक सेवा प्रणालीको मापदण्ड अनुकूल सुरक्षित, भरपर्दो, मितव्ययी र सेवाग्राहीमैत्री बनाउन, एम्बुलेन्स सञ्चालनका क्रममा हुन सक्ने दुर्घटना, मृत्यु तथा मर्मत सम्भार सम्बन्धी व्यवस्थालाई थप व्यवस्थित र जवाफदेही बनाउन, बीमा नभएको अवस्थामा कानुनी दायित्व निर्धारण गर्न तथा गर्भवती, सुत्केरी, ज्येष्ठ नागरिक एवं असहायहरूलाई अस्पतालपूर्व आकस्मिक स्वास्थ्य सेवामा सहज पहुँच पुर्‍याउन वाञ्छनीय भएकोले; स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी हिमा गाउँ कार्यपालिकाले यो "हिमा गाउँपालिका एम्बुलेन्स सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ को पहिलो संशोधन, २०८३" जारी गरेको छ।

। १. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

(१) यस निर्देशिकाको नाम "हिमा गाउँपालिका एम्बुलेन्स सञ्चालन निर्देशिका, २०७७ (पहिलो संशोधन, २०८३)" रहनेछ।

(२) यो निर्देशिका हिमा गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

। २. परिभाषा

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस निर्देशिकामाः

CamScanner

- (क) "अस्पताल पूर्व सेवा" भन्नाले बिरामी वा घाइतेलाई घटनास्थलदेखि स्वास्थ्य संस्था वा अस्पताल पुर्याउँदासम्म गरिने आकस्मिक उपचार र चिकित्सकीय सेवा सम्झनुपर्छ।
- (ख) "एम्बुलेन्स" भन्नाले बिरामी वा घाइतेलाई र औषधि तथा मेडिकलजन्य सामग्रिहरु ओसारपसार गर्न र अस्पाल-पूर्व सेवा सञ्चालन गर्न गाउँपालिका वा प्रादेशिक केन्द्रबाट अनुमति प्राप्त गरेको सवारी साधन सम्झनुपर्छ।
- (ग) "एम्बुलेन्स १०२" भन्नाले बिरामी वा घाइतेलाई एम्बुलेन्स सेवा दिन सञ्चारका लागि प्रयोग हुने टोल फ्री नम्बर "१०२" सम्झनुपर्छ।
- (घ) "एम्बुलेन्स कोष" भन्नाले गाउँपालिकाले एम्बुलेन्स व्यवस्थापन,व्यवस्थापकीय खर्च तथा शोधभर्नाका लागि खडा गरेको कोष सम्झनुपर्छ।

| ३. एम्बुलेन्स मर्मत सम्भार तथा प्राविधिक मापदण्ड (दफा ७ को संशोधन)

साविकको निर्देशिकाको दफा ७ लाई संशोधन गरी देहाय बमोजिम कायम गरिएको छ:

- (१) **मर्मतको जिम्मेवारी:** एम्बुलेन्सको नियमित प्राविधिक जाँच (Check-up), मेकानिकल अवस्था दुरुस्त राख्ने र सवारीलाई सधैं सञ्चालन योग्य (Condition) अवस्थामा राख्ने मुख्य जिम्मेवारी सम्बन्धित चालकको हुनेछ।
- (२) **मर्मत खर्चको स्रोत:** गाउँपालिकाद्वारा स्थापित "एम्बुलेन्स कोष" बाट एम्बुलेन्सको आवधिक मर्मत सम्भार, इन्धन, टायर, ब्याट्री तथा आवश्यक पार्टपूर्जाको खर्च स्वीकृत मापदण्ड र बजेटको सीमाभित्र रही बेहोरिनेछ।
- (३) **प्राविधिक मापदण्ड (4WD को अनिवार्यता):** हिमा गाउँपालिकाको भौगोलिक विकटता, कच्ची तथा हिमाली सडक खण्डलाई दृष्टिगत गर्दै गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने एम्बुलेन्स अनिवार्य रूपमा फोर ह्वील ड्राइभ (4WD) हुनुपर्नेछ र यसको सस्पेन्सन प्रणालीलाई सधैं कार्यसक्षम राख्नुपर्नेछ।
- (४) **वर्गीकरण र रङ्ग:** गाउँपालिकामा सञ्चालन हुने एम्बुलेन्सहरू राष्ट्रिय मापदण्ड बमोजिम 'क' वा 'ख' वर्गको रङ्ग, स्टार अफ लाइफ (Star of Life) को लोगो र तोकिएका उपकरणहरूले सुसज्जित हुनुपर्नेछ।

CamScanner

| ४. दुर्घटना, मृत्यु र क्रिया खर्च सम्बन्धी व्यवस्था (दफा ८ को संशोधन)

साविकको निर्देशिकाको दफा ८ को बीमा तथा क्षतिपूर्ति सम्बन्धी व्यवस्थालाई परिमार्जन गरी देहाय बमोजिम कायम गरिएको छः

१) अनिवार्य व्यापक बीमा (**Comprehensive Insurance**): एम्बुलेन्स सञ्चालन गर्ने संस्थाले सम्बन्धित एम्बुलेन्स गाडी (तेस्रो पक्ष बीमा सहित), चालक, आकस्मिक स्वास्थ्यकर्मी (EMT), एम्बुलेन्समा सवार बिरामी र निजको सहयोगीको अनिवार्य रूपमा बीमा गराउनुपर्नेछ। बीमाको प्रमाण पेश गरेपछि मात्र एम्बुलेन्स सञ्चालन अनुमति नवीकरण गरिनेछ।

२) दुर्घटना तथा मृत्यु मुआब्जाः एम्बुलेन्स दुर्घटना भई चालक, कर्मचारी, बिरामी वा सहयोगीको मृत्यु वा अङ्गभङ्ग भएमा स्वीकृत बीमा पोलिसी बमोजिमको क्षतिपूर्ति वा मुआब्जा रकम उपलब्ध गराइनेछ।

३) काज किरिया राहत खर्चः ड्युटीमा रहेको अवस्थामा एम्बुलेन्स दुर्घटनामा परी चालक वा खटिएका कर्मचारीको मृत्यु भएमा, प्रचलित कानुनको अधीनमा रही कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम तत्काल राहत स्वरूप उपलब्ध गराइने क्रिया खर्च गाउँपालिका वा सम्बन्धित सञ्चालक संस्थाले बेहोर्नेछ।

४) बीमा नभएको वा म्याद नाघेको अवस्थामा दायित्वः यदि एम्बुलेन्सको बीमा नवीकरण नभएको, म्याद नाघेको वा बीमा नगरिएको अवस्थामा दुर्घटना भएमा, सो दुर्घटनाबाट उत्पन्न हुने सम्पूर्ण क्षतिपूर्ति, घाइतेहरूको उपचार खर्च र कानूनी/देवानी दायित्व सम्बन्धित सञ्चालक कार्यालय वा सवारी धनीले नै प्रचलित कानून बमोजिम बेहोर्नु पर्नेछ।

| ५. लक्षित वर्गका लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा (थप गरिएको दफा ८ 'क')

"दफा ८ 'क': लक्षित वर्गका लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवाः" हिमा गाउँपालिकाका स्थायी बासिन्दाहरूका लागि गाउँपालिका क्षेत्रभित्र वा तोकिएको प्रेषण (Referral) अस्पताल सम्मका लागि देहाय बमोजिम निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा प्रदान गरिनेछः

१) **गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाः** गर्भवती महिलालाई प्रसूति सेवाका लागि हिमा गाउँपालिका भित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थाबाट कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान सम्म पुर्‍याउनका लागि एम्बुलेन्स शुल्क (भाडा) निःशुल्क हुनेछ।

CamScanner

२) **ज्येष्ठ नागरिकः** ७० वर्ष उमेर पूरा भएका ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई आकस्मिक उपचारका लागि कर्णाली स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान सम्म पुर्‍याउनका लागि एम्बुलेन्स शुल्क (भाडा) निःशुल्क गरिनेछ।

३) **सडक दुर्घटनाका घाइतेः** पहिचान नखुलेका बेवारिसे र गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सडक दुर्घटना वा जनस्वास्थ्य आपतकालमा परेका घाइतेहरूलाई सर्वोच्च प्राथमिकतामा राखी निःशुल्क सेवा दिइनेछ।

४) **खर्च शोधभर्नाः** यस दफा बमोजिम लक्षित वर्गलाई निःशुल्क सेवा दिए बापतको वास्तविक खर्च (इन्धन र चालक प्रोत्साहन भत्ता) को शोधभर्ना हिमा गाउँपालिकाको "एम्बुलेन्स कोष" बाट नियमानुसार भुक्तानी गरिनेछ।

| ६. प्रेषण केन्द्र (Dispatch Center) र जीपीएस (GPS) व्यवस्थापन

१) **प्रेषण केन्द्रमा आबद्धताः** गाउँपालिकाभित्र गुड्ने सबै एम्बुलेन्सहरू स्थानीय वा जिल्ला प्रेषण केन्द्र र जीपीएस (GPS) प्रणालीमा अनिवार्य रूपमा आबद्ध हुनुपर्नेछ।

२) **चौबीसै घण्टा सेवाः** प्रेषण केन्द्रको समन्वयमा एम्बुलेन्स सेवा चौबीसै घण्टा सञ्चालन हुने गरी तयारी अवस्थामा राख्नु पर्नेछ र सेवा दिन इन्कार गर्न पाइने छैन।

३) **पहुँच नभएको स्थानमा वैकल्पिक साधनः** भौगोलिक विकटताका कारण बिरामी रहेको स्थानसम्म एम्बुलेन्स पुग्न नसक्ने अवस्था भएमा प्रेषण केन्द्रले स्ट्रेचर, डोको वा अन्य उपयुक्त साधनबाट बिरामीलाई एम्बुलेन्ससम्म पुर्‍याउने समन्वय गर्नेछ।

| ७. अनुगमन, नियन्त्रण र कारबाही

१) **कन्डिसन र बीमा जाँचः** बीमा नगरिएका, नवीकरण फेल भएका वा मर्मत नगरी प्राविधिक अवस्था (Condition) ठीक नभएका एम्बुलेन्सलाई सेवा सञ्चालनमा पूर्ण रूपमा रोक लगाइनेछ।

२) **गैर-बिरामी प्रयोजनमा रोकः** एम्बुलेन्सलाई बिरामी वा घाइतेको ओसार पसार गर्ने सेवा प्रयोजन बाहेक अन्य जुनसुकै निजी, सरकारी वा व्यावसायिक प्रयोजनमा प्रयोग गरेको पाइएमा, त्यस्तो एम्बुलेन्सको सञ्चालन अनुमति गाउँपालिकाले तत्काल खारेज गर्नेछ र प्रचलित कानुन अनुसार कारबाही अगाडि बढाइनेछ।

८. गाउँपालिका आफैंले एम्बुलेन्स सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी व्यवस्था (थप गरिएको दफा ९)

गाउँपालिकाको पूर्ण स्वामित्वमा रहने गरी एम्बुलेन्स सञ्चालन गर्दा व्यवस्थापकीय पक्षलाई उत्तरदायी बनाउन देहाय बमोजिमको व्यवस्था गरिएको छः

क) **सञ्चालन इकाईः** गाउँपालिकाको आफ्नै एम्बुलेन्सको दैनिक सञ्चालन, रेखदेख र समन्वयको जिम्मेवारी स्वास्थ्य शाखा र तोकिएको स्वास्थ्य संस्था (जस्तैः प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र वा स्वास्थ्य चौकी) को हुनेछ।

ख) **कर्मचारी व्यवस्थापनः** एम्बुलेन्सका लागि आवश्यक पर्ने चालक र आकस्मिक स्वास्थ्यकर्मी (EMT) को व्यवस्था गाउँपालिकाले स्वीकृत दरबन्दी वा करार सम्झौता बमोजिम गर्नेछ।

ग) **चालकको चौबीसै घण्टा उपलब्धताः** गाउँपालिकाको एम्बुलेन्स चालक 'अन-कल' (On-call) चौबीसै घण्टा उपलब्ध हुनुपर्नेछ। चालकको अनुपस्थितिमा वैकल्पिक चालकको रोष्टर (Roster) स्वास्थ्य शाखाले तयार गरी लागू गर्नेछ।

घ) **लगबुक र प्रतिवेदनः** चालकले दैनिक रूपमा एम्बुलेन्स गुडेको किलोमिटर, इन्धन खपत, बिरामीको विवरण र पुर्‍याएको गन्तव्य स्पष्ट खुल्ने गरी अनिवार्य रूपमा लगबुक (Logbook) भर्नु पर्नेछ र हरेक महिना ५ गते भित्र स्वास्थ्य शाखामा प्रतिवेदन बुझाउनु पर्नेछ।

ङ) **प्रोत्साहन भत्ता तथा ओभर टाइमः** सुरक्षित र चौबीसै घण्टा सेवा प्रवाह सुनिश्चित गर्नका लागि गाउँपालिकाका चालक र स्वास्थ्यकर्मीलाई कार्यपालिकाले तोके बमोजिमको रात्रिकालिन भत्ता वा प्रोत्साहन भत्ता एम्बुलेन्स कोषबाट उपलब्ध गराइनेछ।

९. सेवा शुल्क (भाडा) निर्धारण तथा संकलन (थप गरिएको दफा १०)

निर्देशिकाको दफा ५ मा उल्लेखित निःशुल्क वर्ग (गर्भवती, सुत्केरी, ७० वर्ष माथिका ज्येष्ठ नागरिक र बेवारिसे / दुर्घटनाका घाइते) बाहेकका अन्य सर्वसाधारण बिरामीहरूका लागि गाउँपालिकाको आफ्नै एम्बुलेन्स प्रयोग गर्दा देहाय बमोजिम सेवा शुल्क लाग्नेछः

CamScanner

(क) सेवा शुल्कको दर रेट (परिमार्जित व्यवस्था) हिमा गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्था र कच्ची/पक्की सडक खण्डहरूलाई मध्यनजर गरी जिल्ला एम्बुलेन्स व्यवस्थापन समितिले निर्धारण गरे बमोजिम निम्नानुसार सेवा शुल्क निर्धारण गरिएको छ:

क्र.सं.	क्षेत्र / गन्तव्य (हिमा गाउँपालिकाबाट)	शुल्क (रु.)	कैफियत
१	जिल्ला भित्र कच्ची सडकहरुमा प्रति कि.मी. (एम्बुलेन्स अवस्थित क्षेत्रबाटनै दुरी गणना)	रु. १००/-	
२	जिल्ला भित्र पक्की सडकहरुमा प्रति कि.मी. (एम्बुलेन्स अवस्थित क्षेत्रबाटनै दुरी गणना)	रु. ९०/-	
३	जुम्ला देखि सुर्खेत प्रेषण गर्नु परेमा (लामो दुरी)	रु. २०,०००/-	एकमुष्ट दर
४	जुम्ला देखि नेपालगन्ज प्रेषण गर्नु परेमा (लामो दुरी)	रु. २५,०००/-	एकमुष्ट दर

⚠□ **दर रेट स्पष्टीकरण (द्रष्टव्य):** हिमा गाउँपालिकाको कच्ची र हिमाली सडक खण्डको बनोट अनुसार साविक दरमा पक्की सडक खण्डमा रु. ९० प्रति कि.मी. र कच्ची सडक खण्डमा रु. १०० प्रति कि.मी. आधार मानी लामो दुरीको प्रेषणको लागि क्रमशः सुर्खेतको रु. २०,०००/- र नेपालगन्जको रु. २५,०००/- एकमुष्ट कायम गरिएको छ। कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम यो शुल्क समय-समयमा परिमार्जन हुन सक्नेछ।

(ख) शुल्क संकलन र बुझानी प्रक्रिया

क) रसिद अनिवार्य: एम्बुलेन्स सेवा प्रयोग गरे बापत बिरामी वा निजको सहयोगीसँग तोकिएको शुल्क लिएर चालक वा तोकिएको कर्मचारीले गाउँपालिकाको आधिकारिक नगदी रसिद अनिवार्य रूपमा दिनुपर्नेछ।

ख) राजस्व खातामा आम्दानी: संकलन भएको सेवा शुल्क (भाडा) प्रत्येक हप्ताको अन्तिम दिन गाउँपालिकाको सञ्चित कोष वा "एम्बुलेन्स कोष" को बैंक खातामा अनिवार्य रूपमा जम्मा गरी स्रेस्ता राख्नुपर्नेछ।

CamScanner

यो थपिएको व्यवस्थाले गाउँपालिका आफैंले एम्बुलेन्स सञ्चालन गर्दा हुने प्रशासनिक अन्योलतालाई हटाउनेछ र सेवा शुल्क संकलन प्रक्रियालाई पारदर्शी बनाउनेछ।

। १०. पुनश्च (बचाउ तथा खारेजी)

यो पहिलो संशोधन लागू भएपछि साविकको "हिमा गाउँपालिका एम्बुलेन्स सञ्चालन निर्देशिका, २०७७" मा लेखिएका प्रावधानहरू यस संशोधनसँग बाझिएको हदसम्म स्वतः खारेज वा परिमार्जन भएको मानिनेछ र यसै संशोधन बमोजिम कार्य सम्पादन हुनेछ।

आज्ञाले

जालन्धर भुसाल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

हिमा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
कालिकाखेत, जुम्ला
कर्णाली प्रदेश, नेपाल